

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 22674/11
Mladen KRIZMANIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 18. studenoga 2014. u vijeću u sastavu:

Isabelle Berro-Lefèvre, *predsjednica*,
Elisabeth Steiner,
Khanlar Hajiyev,
Mirjana Lazarova Trajkovska,
Julia Laffranque,
Ksenija Turković,
Dmitry Dedov, *suci*,
i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,
uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 30. ožujka 2011.,
uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na
očitovanje koji je dostavio podnositelj zahtjeva,
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Mladen Krizmanić, hrvatski je državljanin koji je rođen 1963. godine i živi u Tinjanu. Pred Sudom ga je zastupao g. B. Zustović, odvjetnik iz Pazina.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenice predmeta, prema navodima stranaka, mogu se sažeti kako slijedi.

4. Podnositelj zahtjeva bio je zaposlen Radnoj organizaciji za održavanje cesta, Pula (u dalnjem tekstu: „Održavanje cesta u Puli“) koja je u javnom vlasništvu. Na sastanku Središnjeg stambenog povjerenstva Održavanja cesta u Puli koji se održao 7. veljače 1989. godine, odlučeno je da će se jedan od dva stana iz „cestarske kuće“ u Tinjanu dodijeliti podnositelju „jer

je stan bio prazan i Mladen Krizmanić nije imao stan“. Ugovorom sklopljenim istoga dana, poslodavac podnositelja dodijelio mu je stanarsko pravo na neodređeno vrijeme za stan u pitanju, koji je bio u javnom vlasništvu, te se podnositelj zahtjeva uselio u stan sa svojom obitelji. Mjerodavni dio ugovora glasi:

„Ugovor o korištenju stana

sklopljen između Radne organizacije za održavanje cesta, Pula (...) zastupane po direktoru B.Č. i Mladena Krizmanića iz cestarske kuće u Tinjanu kao nositelja stanarskog prava (u dalnjem tekstu: „stanar“).

Radna organizacija za održavanje cesta, Pula (...) na temelju odluke Središnjeg stambenog povjerenstva (...) od 7. veljače 1989. godine Mladenu Krizmaniću iz Tinjana dodjeljuje stan za službene potrebe u (...) prizemlju cestarske kuće u Tinjanu.

Stan ima tri sobe, kuhinju i kupaonicu te je veličine devedeset tri četvorna metra.

Na temelju gore spomenute odluke Središnjeg stambenog povjerenstva, ovim je ugovorom određena najamnina u iznosu od 271 dinara (...).

(...)

Ovaj se ugovor sklapa na neodređeno vrijeme (...).“

5. Dana 3. lipnja 1991., Sabor je donio Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo koji je regulirao prodaju stanova u društvenom vlasništvu koji su se do tada iznajmljivali na temelju stanarskog prava.

6. Organizacija Održavanje cesta u Puli privatizirana je, te je jedan njezin dio postao Poduzeće za ceste u Puli, dok je drugi dio postao društvo Hrvatske ceste.

7. Neutvrđenog je datuma podnositelj zatražio da Hrvatske ceste, jedan od nasljednika njegova bivšeg poslodavca i vlasnik stana u kojem je podnositelj zahtjeva živio, sklope ugovor o kupoprodaji stana između vlasnika kao prodavatelja i njega kao kupca. 31. siječnja 1994. godine, vlasnik je odbio njegov zahtjev na temelju tvrdnje da podnositelj nije stekao stanarsko pravo za stan u pitanju jer je on određen kao „stan za službene potrebe“.

8. Dana 27. svibnja 1994. godine, podnositelj je podnio tužbu Općinskom sudu u Pazinu, tražeći da taj sud doneće presudu kojom bi se zamijenio ugovor o kupoprodaji stana. Tvrđio je da u istoj kući postoji još jedan stan u kojem živi obitelj M. te da niti jedan od ta dva stana nije dodijeljen zaposlenicima koji obavljaju funkcije održavanja cesta. Štoviše, ti stanovi nikad nisu bili korišteni ni za kakve „službene potrebe“, već samo stambeni smještaj.

9. 20. ožujka 1995. godine, Općinski je sud prihvatio tužbeni zahtjev podnositelja te je utvrdio da on ima stanarsko pravo za stan u pitanju.

10. Međutim, tu je presudu 11. rujna 1995. godine ukinuo Županijski sud u Puli te je predmet vraćen Općinskom судu.

11. U kolovozu 1996. godine, Općinski je sud u Pazinu ustanovio da podnositelj nije stekao stanarsko pravo za stan u pitanju. Sud je utvrdio da, iako su neki od stanova u takozvanim „cestarskim kućama“ zaista prodani na temelju Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, većina nije prodana. Sud je također utvrdio da stan u pitanju podnositelju nije dodijeljen ni za kakve „službene potrebe“. Međutim, utvrdio je da mu je stan dodijeljen samo na privremeno korištenje, dok mu se ne dodijeli drugi stan.

12. Tu je presudu 28. travnja 1997. godine potvrđio Županijski sud u Puli, koji je također utvrdio da je stan u pitanju bio određen za „službene potrebe“.

13. Dana 23. prosinca 1997. godine, podnositelj je podnio reviziju o kojoj je trebao odlučiti Vrhovni sud. Reviziju je podnio Općinskom sudu u Pazinu, u skladu sa Zakonom o parničnom postupku. Čini se da nije proslijedena Vrhovnom sudu.

14. Dana 23. veljače 2005. godine, podnositelj je Ustavnom sudu podnio ustavnu tužbu zbog duljine trajanja parničnog postupka. Dana 17. veljače 2006. godine, Ustavni je sud tužbu proglašio nedopuštenom s obrazloženjem da je postupak završio 28. travnja 1997. godine.

15. Međutim, 8. svibnja 2007. godine, Općinski sud u Pazinu pokrenuo je postupak s ciljem obnove podneska podnositelja od 23. prosinca 1997. godine. Zatim je revizija podnositelja proslijedena Vrhovnom sudu koju ju je odbacio 4. prosinca 2007. godine, u potpunosti potvrđujući obrazloženja nižih sudova.

16. Naknadna ustavna tužba o osnovanosti predmeta koju je podnio podnositelj odbačena je 9. rujna 2010. godine. Uručena je zastupniku podnositelja 30. rujna 2010. godine.

B. Mjerodavno domaće pravo

Zakon o parničnom postupku

17. Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, br. 53/1991 i 91/1992), kakav je bio na snazi u relevantno vrijeme, propisivao je da u slučajevima kad drugostupanjski sud potvrđi prvostupanjsku presudu, ona postaje *res judicata* u trenutku kad drugostupanjski sud donese svoju presudu. Revizija je smatrana iznimnim pravnim sredstvom, odnosno pravnim sredstvom koje se može podnijeti samo protiv *res judicata* presude te koje, osim ako je uspješno, ne utječe na valjanost te presude.

PRIGOVORI

18. Podnositelj je prigovorio na temelju članka 1. Protokola br. 1 da je njegovo pravo vlasništva povrijeđeno jer mu nije omogućeno formalno stjecanje vlasništva nad stanom u pitanju.

19. Podnositelj je prigovorio da je tretiran drugaćije u odnosu na stanare iz „cestarskih kuća“ koji su mogli kupiti stanove u kojima su živjeli.

20. Podnositelj je nadalje prigovarao na temelju članka 6. Konvencije o manjku pravednosti, te o duljini trajanja parničnog postupka u kojem je tražio presudu kojom bi se zamijenio ugovor o kupoprodaji stana u kojem je živio.

PRAVO

A. Navodna povreda članka 1. Protokola br. 1. zasebno i u vezi s člankom 14. Konvencije

21. Podnositelj je prigovorio da je njegovo pravo vlasništva povrijeđeno te da je diskriminiran, u suprotnosti s jamstvima iz članka 1. Protokola br. 1 i članka 14. Konvencije, koji glase kako slijedi:

Članak 14.

„Uživanje prava i sloboda koje su priznate u Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost.“

Članak 1. Protokola br. 1

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

22. Vlada je tvrdila da je prigovor na temelju članka 1. Protokola br. 1 bio *ratione temporis* nespojiv s Konvencijom, s obzirom da je presuda o žalbi kojom je predmet pravomoćno riješen usvojena 28. travnja 1997. godine, a Konvencija je za Hrvatsku stupila na snagu 5. studenoga 1997. godine. Vlada je također ustvrdila da podnositelj nije spomenuo na temelju čega je bio diskriminiran. Za razliku od podnositelja, njegovi susjedi, obitelj M., nisu dobili „stan za službene potrebe“.

23. Podnositelj je odgovorio da je njegov zahtjev bio spojivi *ratione temporis*, s obzirom da se postupak pred Vrhovnim sudom te pred Ustavnim

sudom nastavio nakon što je Hrvatska ratificirala Konvenciju. Također je tvrdio da su, za razliku od njega, neki drugi stanari iz stanova u „cestarskim kućama“ mogli kupiti stanove u kojima su živjeli.

24. Sud ponavlja da, u skladu s općim pravilima međunarodnog prava, odredbe Konvencije ne obvezuju ugovornu stranu u pogledu bilo koje radnje ili činjenice koja se odvila ili bilo koje situacije koja je prestala postojati prije datuma kad je Konvencija stupila na snagu u odnosu na tu stranku (vidi, primjerice, *Kadiķis protiv Latvije* (odluka), br. 47634/99, 29. lipnja 2000.; i *Blečić protiv Hrvatske* [VV], br. 59532/00, stavak 70., ECHR 2006-III). Sukladno tome, Sud nije nadležan ispitivati zahtjeve protiv Hrvatske u onoj mjeri u kojoj se navodne povrede temelje na činjenicama koje su se dogodile prije 5. studenoga 1997. godine, datuma kad je Hrvatska ratificirala Konvenciju.

25. Iako je istina da od datuma ratifikacije na dalje sve radnje i propusti države moraju biti u skladu s Konvencijom (vidi *Yağcı i Sargin protiv Turske*, 8. lipnja 1995., stavak 40., Serija A br. 319-A), Konvencija državama ugovornicama ne nameće posebne obveze u pogledu pružanja zadovoljštine za nepravde ili štetu nastalu prije tog datuma (vidi *Kopecký protiv Slovačke* [VV], br. 44912/98, stavak 38., ECHR 2004-IX). Svaki bi drugi pristup potkopao i načelo zabrane retroaktivnosti u pravu međunarodnih ugovora i temeljnu razliku između povrede i naknade štete koja predstavlja temelj prava o odgovornosti države (vidi *Blečić*, citirano gore, stavak 81.). Stoga, da bi se utvrdila vremenska nadležnost Suda, ključno je u svakom pojedinom predmetu identificirati točno vrijeme navodnog miješanja. Naknadno odbacivanje pravnih sredstava čiji je cilj naknada štete zbog tog miješanja ne može predmet dovesti u vremensku nadležnost Suda (vidi *Blečić*, citirano gore, stavak 77.).

26. Što se tiče ovog predmeta, Sud ističe da je navodno miješanje u pravo podnositelja na mirno uživanje vlasništva odluka domaćih sudova kojom se podnositelju brani pravo kupnje stana u kojem je živio. Pravomoćnu odluku o tom pitanju donio je Županijski sud u Puli 28. travnja 1997. godine kad je potvrđio prvostupanjsku presudu, koja je time postala *res judicata*. Moguća nadležnost Suda u pogledu prigovora podnositelja na temelju članka 1. Protokola br. 1 stoga prestaje u to vrijeme (usporedi s predmetima *Mrkić protiv Hrvatske* (odluka), br. 7118/03, 8. lipnja 2006., i *Trifunović protiv Hrvatske* (odluka), br. 34162/06, 6. studenoga 2008.). Međutim, Hrvatska je Konvenciju ratificirala tek 5. studenoga 1997. godine, nakon što je donesena presuda Županijskog suda u Puli u predmetu podnositelja.

27. Postupke pred Vrhovnim sudom i Ustavnim sudom, nakon presude Županijskog suda u Puli, treba smatrati iskorištanjem dostupnih domaćih sredstava čiji je cilj bio ispravljanje miješanja (vidi *Blečić*, citirano gore, stavci 77.-78.). Stoga su odluke Vrhovnog suda i Ustavnog suda rezultirale samo dopuštanjem da miješanje koje je ta presuda navodno uzrokovala

opstane. S obzirom na datum presude Županijskog suda, miješanje se nalazi izvan vremenske nadležnosti Suda (vidi Blečić, citirano gore, stavak 85.).

28. Iz toga slijedi da je ovaj prigovor *ratione temporis* nespojiv s odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) te mora biti odbačen u skladu s člankom 35. stavkom 4.

B. Navodna povreda članka 6. stavka 1. Konvencije

29. Podnositelj je prigovorio duljini trajanja parničnog postupka u kojem je tražio povoljnju presudu vezanu uz kupnju stana u kojem je živio. Pozvao se na članak 6. stavak 1. Konvencije čiji mjerodavni dio glasi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi (...) svatko ima pravo da (...) sud (...) u razumnom roku ispita njegov slučaj.”

30. Vlada je tvrdila da je prigovor o trajanju parničnog postupka u pitanju također bio nespojivi *ratione temporis* jer je pravomoćna presuda u tom postupku donesena u travnju 1997. godine. Također su tvrdili da podnositelj nije iscrpio sva dostupna domaća pravna sredstva jer nije podnio novu tužbu zbog duljine trajanja postupka nakon što mu je revizija ponovno pokrenuta. Konačno, tvrdili su da je tužba pokrenuta izvan šestomjesečnog roka, s obzirom da je posljednju odluku vezanu uz ustavnu tužbu podnositelja zbog duljine trajanja postupka pred nacionalnim vlastima Ustavni sud donio 17. veljače 2006. godine.

31. Podnositelj je tvrdio da je njegov zahtjev bio spojivi *ratione temporis*, s obzirom da se postupak pred Vrhovnim sudom te pred Ustavnim sudom nastavio nakon što je Hrvatska ratificirala Konvenciju. Također je tvrdio da je iscrpio sva domaća pravna sredstava te poštovao pravilo o šestomjesečnom roku.

32. Sud ne mora rješavati pitanje uskladenosti ovog prigovora s Konvencijom jer je u svakom slučaju nedopusťen iz sljedećih razloga.

33. Sud zahtjev može razmatrati samo ako je podnesen Sudu u roku od šest mjeseci. Svrha pravila o šestomjesečnom roku jest promicati pravnu sigurnost i osigurati da se predmeti u kojima se postavljaju pitanja na temelju Konvenciju rješavaju u razumnom roku, te također zaštiti vlasti i druge uključene osobe od situacije u kojoj su duže vrijeme u stanju neizvjesnosti. Konačno, to bi trebalo omogućiti utvrđivanje činjenica predmeta prije no što prilika za to nestane, čime bi pravedno ispitivanje predmetnog pitanja postalo gotovo nemoguće (vidi *Kelly protiv Ujedinjene Kraljevine*, br. 10626/83, odluka Komisije od 7. svibnja 1985., Odluke i izvešća (OI) 42, str. 205, i *Baybora i drugi protiv Cipra* (odluka), br. 77116/01, 22. listopada 2002.).

34. Što se tiče prigovora podnositelja o duljini trajanja parničnog postupka u pitanju, Sud ističe da je njegov prigovor tome Ustavni sud

proglašio nedopuštenim 17. veljače 2006. godine. Ovaj je zahtjev podnesen Sudu 30. ožujka 2011. godine.

35. Iz toga slijeda da je ovaj prigovor podnesen izvan vremenskog roka te ga treba odbaciti u skladu s člankom 35. stavcima 1. i 4. Konvencije.

C. Ostale navodne povrede Konvencije

36. Konačno, podnositelj je prigovorio, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, ishodu parničnog postupka u pitanju.

37. S obzirom na cijelokupni materijal koji posjeduje, te u mjeri u kojoj su pitanja koja su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da oni ne upućuju na postojanje bilo kakve povrede prava i sloboda iz Konvencije ili pripadajućih Protokola.

38. Iz toga slijedi da je ovaj prigovor očito neosnovan te ga treba odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

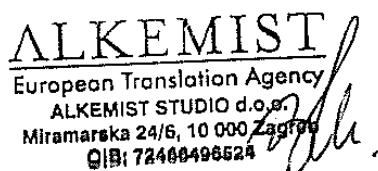
Iz tih razloga sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Søren Nielsen
Tajnik

Isabelle Berro-Lefèvre
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

Prijevod, lekturu i pravnu redakturu napravila prevoditeljska agencija „Alkemist Studio“ d.o.o. Zagreb. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava nije odgovoran za točnost prijevoda i sadržaj.